

شى جىنپىڭنىڭ كىتاب ۋەقۇچىكاياسى

(ياسى 2 - بەتتە)

32 جىلدىان كەيىن 2014 - جىلى 10 - ايدا باس شۇجى شي جىنپىڭ ادەبىيەت - كوركەمەنەر قىزمەتى اڭگىمە ماجىلىسىندە ۋوسى ُغىر ۋتكەن ُستى ۋنزاغا السپ، ادەبىيەت - كوركەمەنەر قىز- مەتكەرلەرنىڭ “خالقتىڭ حال - جاين، خالقتىڭ باقتىن قاشاندا كوكەيدە ساقتاۋعا” جەبەدى. ۋوسى رەتكى ماجىلىستە ول “خالقتى قىزۇ سۇپەتىن جازۇشنىڭ ُبرى” قايتىس بولغان كوپ- نەكوز دوسى جيا داشاندى دا ۋنزاغا الدى. 1982 - جىلى جاس كەزدەگى شي جىنپىڭ حىبەيدىڭ جىڭدىڭيىنە بارىپ قىزمەت سىتەگەندە الدىمەن جيا داشانغا امانداسا بارغان ەدى. سول كەزدە شي جىنپىڭ ۋىلداسىتاردىڭ تۇرمىسىنىڭ چاقىسارۇين ارماندايتىن ۋدان باشىد- سى بولسا، ال جيا داشان بۇقارانىڭ اراسىنان شىققان خالقتى قىزۇ سۇپەتىن جەرگىلكىتى جازۇشى ەدى. خالققا دەگەن سۇيىسەنشىلكتەرى ۇقساس كەكەۋى كەزدەسكەن جەردەن اقتارىلا اڭ- گىمەلەسىپ، نامىز دوستارعا اينالدى.

شي جىنپىڭ: “ادەبىيەت - كوركەمەنەر مەن اكىمشىلكپەن اينالسۇ ”مۇلدە ۇقسامايتىن ەكى ُس بولسا دا، ُشىننارا ۇرتاق قاعيدالار دا بار” دەگەن ەدى. كوپ جىلدىان كەيىن ول «داشاندى ەسكە العاندا» اتتى ماقالاسىندا بىلاي دەپ ەسكە الادى: “داشانمەن سىرلاس بولپ بىرگە جۇرگەن كەزدەرىمدە مەن ۋنى كوينسە قوعام جاعادىن، خالىق رايىن دەر كەزىندە ۇعساتىن تەرەزەگە جانە ارناعا بالاپ، ۋنى اكىمشىلكپەن اينالسۇداعى جانە كىسلىك قانناستامى جەگەسىشى جانە ۇلكى سانادىم”.

باس شۇجى شي جىنپىڭنىڭ نىازارىندا ادەبىيەت - كوركەمەنەر تۇرلىشە مەملەكەت پەن ۇلتنىڭ ُبرى - ُبرىن تۇسنەتىن جانە پىكىر ۋىس- تىراتىن ەڭ جاقسى ُتاسلى ەدى. 2015 - جىلى 9 - ايدا امەرىكانىڭ سەلتىندە ول ُوزىنىڭ “ادەبىيەت - كوركەمەنەرگە قۇشتارل- مەن” باياندادى:

“خەمپىڭۋەيدىڭ «شال مەن تەڭىزدە» سۇ- راپىل داۋىل مەن نوسەردى، الپ تولقىن مەن قا- يىقتى، شال مەن اكۋالانى سۇرەتتەشۇى ماعان تەرەڭ اسەر قالدردى. مەن كۇباغا العاش بارعا- نىهدا خەمپىڭۋەي كەزىندە «شال مەن تەڭىزدى» جازغان شارباق كوپىرگە ارنايى باردىم. كۇباغا 2 - رەت بارغانىمدا خەمپىڭۋەي ۇنەمى باراتىن شارپاچانغا بارىپ، خەمپىڭۋەيدىڭ سول كەزدە سول ُبرى اڭگىمەلەردى جازغان كەزىدەگى رۇحاني الەمى مەن ناقتى ۇرتانى سەزىنەيم دەپ خەمپىڭۋەي ۇناتىپ نىشەتىن جالبىز چاپرا- عى مەن مۇز قوسىلعان رام شارابىن بۇيرىتىم. مەنىڭشە، تۇرلىشە مادەنىيەت پەن ۋركەنىيەتتى نىكەرەلەي ُتۇسنۇمىز قاجەت”.

سان مىڭ كىتاپ وقىپ، سان مىڭ شاقىرىم جول باسۇ.

پارىچىدە ول فرانسىانىڭ ايگىلى فيلوسوفتا- رىن، ادەبىيەتشىلەرىن جانە ايگىلى شىعارمالارن شەتىنەن اتاپ، “فرانسىيا مادەنىيەتىن ُتۇسنۇ جۇڭخۇا مادەنىيەتىن ُتپىتى جاقسى تانىۇما، ادە- زات ۋركەنىيەتنىڭ شۇلەن ۋيىن، باي مازمۇنىن ُتپىتى جاقسى بىلۇبمە مۇكىمىندىك جاسادى” دەپ ُتۇسىندىردى؛

ماسكەۋدە ول چەرىنىشەۋسكىدىڭ “تارىختىڭ سوقپاعى نەۋا داغىلىنداعى جايۋالار جولى مەمەس، ول بۇكىلدەي دالا تۇسىندە العا كەتىپ جاتادى، كەيدە شاڭغى، كەيدە لايدى، كەيدە بايقاقتى، كەيدە ۇرماندى باسىپ وتەدى” دەگەن ناقل سوزىنەن سىپات كەلتىرىپ، ادامزات دامۇنىنىڭ جالبىلىق زاڭدىلىغىن تەرەڭ اشپ كورسەتتى؛ لوندوندا باكوننىڭ “التىن ُداۋىر الدىمىزدا، استە ارتىمىزدا مەمەس” دەگەن اقىلباسىن مىسالعا الپ، ەكى ەلدىڭ بولاشاقتى بەتكە الپ، جاڭغا ُداۋىر اشۇن ُۇمىت ەتتى...

“خالق بۇقاراسى كىتاپتى كوپ وقىسا، ۇلت رۇحىمىز مەعبىدالىپ، ئەرەڭدەي تۇسەدى”

تارىختىڭ سالقار كوشى ۇدەرە العا تارتتى، جۇڭخۇا ۋركەنىيەتى نەشە مىڭ جىل تالان - تاراج پەن تولقىندى باستان كەشىرسە دە ۇزىلمەدى. كىتاپ وقىغانداي كۇمبىرلەگەن ُۇن نىشىندە ۇر- پاقان - ۇرپاقا جالعاسقان ۇيرەنۇگە دەگەن نىتا - ۋەس جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ گەنىنە، تامىرنا الدەقا- شان تەرەڭدەي ُسىڭدى...

ۋركەنىيەت مابىنەن العاندا، جۇڭخۇا ۇلتى ۇلى گۇلدەنۇدى قايتىكەندە جۇزەگە اسىرا الادى؟ باس شۇجى شي جىنپىڭ بىلاي دەپ تەرەڭ اتاپ كورسەتتى: “زاۋلىم عىماراتتار ەلىمىزدىڭ بايتاق دالاسىنىڭ بارلىق جەرىندە بوي كوتەرگەن شاقتا، جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ رۇح عىماراتى دا قاسقايا

بوي سوزادى”.

كىتاپ ۋەقۇ — خالىقتىڭ رۇحاني كۇشىن سومداۋدىڭ، ۇلتنىڭ رۇح عىماراتىن تۇلعالاۋدىڭ ماڭغزدى جولى.

بەينە ُبرى بۇلاقتىڭ كوزىن اشقانداي، باس شۇجى شي جىنپىڭ ۇلت مادەنىيەتنىڭ تامىرىن تە- رەڭگە تارتقىزىپ، كىتاپ ۋەقۇ مەرەپىمەن جۇڭخۇا- نىڭ مادەنىيەت تامىرىن جالعاستىردى — 2014 - جىلى 9 - ايدا كۇڭزىنىڭ دۇنيەگە كەلگەندىگىنىڭ 2565 جىلدىمەن ەسكە ُتۇسرۇ حا- لىقارالىق ُلمەي زەرتتەشۇ - تالقى ُماجىلىسىنىڭ جانە خالىقارالىق كۇڭزىشىلدار بىرلەستىگى 5 - كە- زەكتى مۇشەلەر جىنالىسىنىڭ باستاۋ جىيىنىدا باس شۇجى شي جىنپىڭ سوزىندە كۇڭزىشىلداردىڭ ايد- گىلى كىلاسىك شىعارماسى «لېجىيدەگىسى» “شياۋكاڭ” دەگەندى مىسالعا الپ، “جۇڭگو كوممۇنىستەرى قاشاندا جۇڭگونىڭ تاڭداۋلى ُداستۇرلى مادەنىيەتنىڭ ادال مۇراگەرلەرى جانە اسقاقتاۋشىلارى” دەپ بايمەدادى.

كول سۇى نەگە سونشاما تۇنىق؟ ۋيتكەنى ول ماڭگى سارقىلماس قاينار بۇلاقتان باستاۋ الادى. 2013 - جىلى 11 - ايدا باس شۇجى شي جىنپىڭ كۇڭزىنىڭ اتا مەكەنى شاندۇڭنىڭ جۇقۇبىنداعى كۇڭزى ۋلەلتەتەرنىڭ تۇراعن جانە كۇڭزى اكا- دەمباسىن ارالاپ، قىزمەتتى كوزدەن كەشىردى. ۇستەلگە قويىلعان «كۇڭزى ۋتىاسى تاعىلمەدارنا جالبى تۇسىنىڭ»، «كۇڭزى عاقىلبالارى جونىندە تۇسىنىڭ» دەگەن ەكى كىتاپتى قولنا الپ، قە- لاسپەن پاراقتاپ: “بۇل ەكى كىتاپتى جىعداقتىلىق- پەن كورىپ شىغۇم كەرەك”، - دەدى.

ُبرى ايدان استام ۋاقىتتان كەيىن جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتياسى ۇرتالىق كومىتەتى ساياسي بىۋروسىنىڭ توپتىق ۇيرەنۇىن باسقارغاندا ول بىلاي دەپ باسا داپىنەدى: “ُداستۇرلى مادەنىيەت بايلىغىن جۇبەلى سالالاپ، پانىشا ساراينىدا ساق- تالىپ جاتقان مادەنىي ەسكەرتىكىشتەردى، بايتاق دالادا تىزىلگەن مۇرالاردى، بايىرىعى كىتاپتاردا جازىلغان جازۇلاردى جاندىاندىرۇد- مىز كەرەك”.

بەيجىڭ داشۇەسىندەگى ەل تانۇ ُلمىنىڭ دوكەيى تاڭ يىچىگە امانداسا بارغاندا، ەل تانۇ ُلمىى جاعىنداعى كەلەمدى كىتاپ - «كۇڭزۇد- شىلدار اسمى قازىناسى ُلمىى كىلاسىك شىعارمالار توپتاماسىن» جاساۋ جاعادىىن ۇعسىتى؛ بەيجىڭ شىفان داشۇەسىنە وقىتۇشىلارعا امانداسا بارغاندا، “بايىرىى كىلاسىك ۋلەڭ - بايتىتەر مەن سانۇند- ەردى وقۇلقتان الپ تاستاۋدى استە قۇپتاماى- مىن”، - دەدى؛ ساپارغا شىققان جولدا 10 مىڭ مەترلىك بىكىتىككە كوتەرىلگەن ارناۋلى ۇشاقنا تىلشىمەن “بايىرىى ۋلەڭ مەن قارا ُسوز كىلاسىك شىعارمالارى جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ قان تامە- رىنا ُسىڭىپ، ُبىزدىڭ گەنىمىزگە اينالغاندىمەن” اڭگىمەلەدى...

باس شۇجى شي جىنپىڭ جۇڭخۇا ۋركەنىيە- تىن قاينار - باستاۋ ەتىپ، جۇڭخۇانىڭ تاڭداۋلى ُداستۇرلى مادەنىيەتىن “جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ كورنەك- تى ارتىقىلىغىنا”، “ەڭ مەمە مادەنىيەت جۇمىساق كۇشىنە” اينالدىردى.

“جاستايبانى قۇلىشىنغان بالا، جاڭغا شىققان كۇندەي”. ُبرى ۇلتنىڭ بولاشاعى — جاستىقتىڭ كۇشىندە.

باس شۇجى شي جىنپىڭ جاستار مەن ۋسىپە- رىمدەردىڭ كىتاپ وقۇنا، ۇيرەنۇنەنەرەكشە ُمان بەرىپ، “ۋومىردىڭ تۇپەيسىن ۋا باستان دۇرسى تۇپەيلەۋ كەرەك” دەپ باسا داپىنەدى. ول “قاجىرلىلقپەن ۇيرەنۇ، نىزكى ُمورال جەتىل- دىرۇ، دۇرسى پەن بۇرىستى ايقىن پارىقتاۋ، شىنىشل بولۇ” ُئالىمى ارقىلى جاس بۇندى “ەسىل شاققاردى قاستەرلەپ، زەر سالا كىتاپ وقۇعا”، تاڭداۋلى مادەنىيەتتى اسقاقتانىپ، مۇرات - سەنىمدى بەگەمدەكۇڭە شابتاندىردى.

2014 - جىلى بالالار مەرەكەسى قاراسىڭندا باس شۇجى شي جىنپىڭ بەيجىڭ قالاسى حايدىيان رايونى ۇلتىنىق باستاۋىنى مەكىتەينە بارىپ، پيو- نەرلەر ۋرتىادىنىڭ تاقرىپتىق ۇترىاد كۇنى قىيپە- لىنا قاتناستى.

كىتاپ ۇيىنەن ساققىلداي شىققان كىتاپ ۋقە- مان ُۇن باس شۇجىدى كىدىرتىپ، نازارن اۋ- داردى. ول كىتاپ ۇيىنە كىرىپ، وقۇشىلاردىڭ كۆڭجىگەن ۇرىندالغان مۇزىكانىڭ سۇپەمەلدەۋد- مەن وقىعان «شاكىرت قاعيداسى» مەن «جۇڭگو وسپىرىمىدەرىن» تىڭدادى، ول بىلالالاردىڭ كىلاسىك شىعارمالاردان كوپىرەك ُئىار ۇۋىن ُۇمىت ەتتى.

“قازىر سالغان جەردەن بايىرىى ۋلەڭدەر- دەن، بايىرىى كىتاپتاردان سىپات الپ سويلەي ۇنىم كوينسەسە بالا كەزىدە جانتاعاندىمەن بولدى، مۇنىڭ يىڭلىگىن ُومىر بويى كورىپ كە- لەمىن”، - دەدى باس شۇجى شي جىنپىڭ. ول بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: ُبرى ۇلتنىڭ ۋركەنىيەت-

نىڭ العا باسۋى، ُبرى مەملەكەتنىڭ دامىپ زورايد- ۋى ۇرپاقتان - ۇرپاققا كۇش جالعاپ قۇلىشۇدى قاجەت ەتەدى. جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ ۇزدىكىسىز العا باسۋى ُۇشىن، ُسوز جوق، ُداۋىر شارث - جاء- داينىا نەگىزدەلە وتىرىپ، ۇلت رۇحىمىزدى جانە ۇلتىمىزدىڭ تاڭداۋلى مادەنىيەتن جالعاستىرۇبىمىز جانە اسقاقتاۋبىمىز قاجەت.

قىلاستى تاپسىرما، شىنايى ُۇمىت.

2014 - جىلى 12 - ايدا باس شۇجى شي جىنپىڭ اۋمىن داشۇەسى حىجپىن جاڭغا مەكتەپ رايونىندا قىزمەتتى كوزدەن كەشىردى، “جۇڭخۇا ُداستۇر- لى مادەنىيەتتى جانە قازىرگى زامان جاستارى” تا- قىرپىتىق سالونىندا ول وقۇشىلارعا بىلاي دەدى: “ۋوسپىرىم كەزىمدە دە جۇڭخۇا مادەنىيەتنىڭ با- يىرىى كىتاپتارىنەرەكشە ۇناتىپ وقىدىم، تاباند- دىلىقىيەن از - ازدان ۇيرەندىم. “قازىرگە دەيىن قولم تپسە بولعانى كىتاپ وقىمىن، وقىعان سايبىن پايداسىن كورگەندەي بولامىن. جۇڭخۇا مادەنىيە- تىنىڭ تارىخى ۇزاق، مايەگى قالىڭ، بەينە قازىنا- لى قىلمابعا ۇقسايدى، ونىڭ سىرىنا ۇڭىلىەر بولساڭ، پايداسىن ُومىر بويى كورەسىڭ”.

“جاقسى ماقالا وقىغاندا، ەكىنىڭ بىرىندە ساراينىڭ اشلىپ، كەمەڭگەرلىك باغىشاتعانداي سە- زمىدە بولالسىڭ، لىعى دا ُبرى ماقالاعا، ُبرى ابزا- تىس سوزگە بولا نىشەي قاتتى تەبىرەنەسىڭ”، - دەدى 2019 - جىلى 8 - ايدا باس شۇجى شي جىنپىڭ گانسۇدا قىزمەت تەكسىرىپ، لانجۇۋ قالا رايونىد- داعى وقىرمان باسپا توبى شەكتى سەرىكتەستىگىنە بارغاندا.

“ُبرى داريا، ُبرى شىنى كەسپە، ُبرى كىتاپ” — لانجۇۋ قالاسىنىڭ ەرەكشە تانىستىرىسى. ُبرى داريا ۋاڭغى دارياسىن، ُبرى شىنى كەسپە لانجۇۋ سىپرەتى كەسپەسىن، ُبرى كىتاپ” وقىرمان” جۇرنالىن مەڭزەيدى.

“خالقتى اناعۇرلىم كوپ تاڭداۋلى رۇحاني مادەنىيەت ۋنىمدەرەمەن قامداۋدان اسقان عانىيەت بولماس!“ ول سول جەردەگى مادەنىيەت قىزمەت- كەرلەرىنە بىلاي دەپ تاپسىردى: كوپ كىتاپ وقۇدى داپىتەشۇ، كىتاپ ۋەقۇ مەرەپىنە شومەعان قوعام قۇرۇ، خالىقتىڭ يدەيالىق ۋرەسىن ۇزدىك- سىز ُتوسرۇ، خالىقتىڭ رۇحاني كۇشىن ارتتىرۇ كەرەك، تەمك سوندا عانا جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ رۇحاني دۇنيەسى اناعۇرلىم بايىپ تەرەڭدەي تۇسىدى.

10 نەشە كۇننەن كەيىن مەملەكەتتىك كىتاپ- حانانىڭ قارت ماماندارىنا جاۋاپ حات جازغاندا ول “كىتاپ وقۇدى” تاغى دا تىلگە الپ، مەملە- كەتنىك كىتاپحانانىڭ “قىزمەت ۋتەۋ تاسلىنە جا- ڭالىق ەنگىزىپ، جالبى خالىقتىڭ كىتاپ وقۇىن ىل- گەرلەتىپ، خالىقتىڭ رۇحاني مادەنىيەت سۇرانە- سىن ُتپىتى جاقسى قاناعاتاندىرۇىن” ُۇمىت ەتتى.

“كىتاپچانا — مەملەكەت مادەنىيەتنىڭ دامۇ دەڭگەپىنىڭ ماڭغزدى بەلگىسى، ۇلت جانىنا ُئىار بەرەتىن، مادەنىيەت سەنىمىن جەتىلدىرەتىن ماڭغز- دى ۇرىن”. باس شۇجى شي جىنپىڭ كىتاپچانا قۇ- رىلمىسىن ۋيىنان شىعارغان مەمەس.

ەرتەدە 2003 - جىلى 7 - ايدا جىجياڭ ۋلكە- لىك پارتكومنىڭ شۇجى بولپ تۇرعان كەزىندە شي جىنپىڭ جىجياڭ كىتاپچاناسىنا ارنايى بارىپ، تەكسەرۇ — زەرتتەشۇ جۇرگىزىپ، كىتاپچانادا ساق- تالغان كىتاپ سانى مەن بايىرىى كىتاپ قورى، وقىرمانلاردىڭ قارىزعا كىتاپ الپ وقۇ سانى، سىقرىلى دەرەكشەمدەن پايدالانۇ سىياقتى جاعدايد- لاردى تاپتەششەي سۇرادى ُارى ۇنىلانگىندەگى «ئورت قازىنا توپتاماسى» سىياقتى سارايدا ساقталغان قاستەرلى كىتاپتاردى زەر سالىپ وقىدى.

2014 - جىلدىان بەرى جالبى خالىقتىق كىتاپ ۋقۇ ُۇرتسى 9 جىل بويى ۇكىمەت قىزمەت باياند- داماماسنا نەگىزىلدى؛ 2016 - جىلى تۇڭغىشى مەملە- كەت دارەجەلى جالبى خالىقتىق كىتاپ ۋقۇ جوسپە- رى «جالبى خالىقتىق كىتاپ ۋقۇدىڭ 13 - بەسە- جىلدىنق” مەزگىلىندەگى دامۇ جوباسى» باسىپ تا- راتلدى؛ 2021 - جىلى “14 - بەسجىلدىق” جوبا باعدارلاماسىندا “جالبى خالىقتىق كىتاپ ۋقۇدى نىكەرەلەي ىلگەرلەتىپ، كىتاپ ۋقۇ مەرەپىنە شومەعان جۇڭگو‘ قۇرۇ” ايقىندالدى... جالبى حا- لىقتىق كىتاپ ۋقۇ مەملەكەتنىڭ دامۇ ستراتەگىياسىنا كوتەرىلىپ، جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەنۇى سىندى جۇڭگو ارمانىن ۇرىنداۋعا پارمەندى رۇحاني قوزعاۋشى كۇش جانە مادەنىيەت تىرەگىن ازىرلەدى.

كوكەمنىڭ لەپى ەسىپ، جىر شالقىدى. باس شۇجى شي جىنپىڭنىڭ بار كۇشپەن دا- رپتەۋۇندە جانە تىمك ىلگەرلەتۇندەنە جۇڭگونىڭ بايتاق دالاسىنا كوز جىمىرسەڭىز، كىتاپ ۋقۇ مەرەپى بارغان سايبىن قويۇلالسىپ، رۇح بايشەشكى جايپاق- لىپ، حوش ُيسى اققىعانىن سەزىنەسىز. (شىنچۇا اگەنتىسىنىڭ 4 - ايدىڭ 22 - كۇنى بەيجىڭنەن بەرگەن خابارى)

(ياسى 1 - بەتتە)

داشۇەدە پىراكتىيكا كەزىندە ول نەگىزگى ساتى مۇناي الاينىدا مۇنايشىلاردىڭ كاسىپتى ارداق- تاۋ رۇحىنا قاتتى تولقىيدى. “كوپتەگەن ۇستازدار- دىڭ جاسى ُبرىشاما ۇلكەن ەدى، مەن وزىمە ولاردىڭ قىزمەتىن نە ُۇشىن مەن جالعاستىرمايمىن دەپ سۇراۋ قويدىم”، - دەيدى ول. “جاستار ما- ڭىزدى تاڭداۋ الدىندا ۇنەمى ەكى ۇدايى بولادى، ُدال ۋسى كەزدە باس شۇجىدىڭ جاۋاپ حاتىن تاپسىرىپ الدىق، حات ُبىزدىڭ العا باسۇبىمىزعا شام - شىراقتاي بولپ ايقىن باعدار كورسەتتى. ُبىز ايرىقشا جىگەرلەندىك، ۋسىندا قالاۋ بەكىمىمىز نىعايا ُتۇستى”، - دەيدى حى باييان.

قىزمەتكە كەلگەنىنەن كەيىن حى باييان دالادا جۇمىس نىستەۋدىڭ ماشاقتىن ۇقتى، علمىي زەرت- تەۋدىڭ بەينەتىن دە سەزىندى. “مەنىڭ قىزمەتىم ’ارنايى ماماندىقتاعى دارىگەر’ سىياقتى مۇناي ۇڭ- ەمپاسىنىڭ ُوندىرمىسى بارىسىندا جولققان ماسە- لەلەردى شەشۇ”. قۇلىشىۋ ارقىلى مۇناي ۇڭغىما- سىنان شىعانتىن مۇنايدىڭ مولشىرى جوعارلادى، سوندىقتان جاساعان بارلىق قۇلىشىنىستارىمدى ەڭبەگىمە تاتىرلىق دەپ سەسپتەيمىن ، - دەيدى ول.

“ەگەر باس شۇجىگە تاغى دا مالىمەت بەرەر بولسام، ۇندا مەن قۇنتتى دا ۇقسپتى بولپ، اعا بۇىن مۇنايشىلاردىڭ نىزمەن العا تارتىپ، جاستىق كوكەتمەمدى ۇتان ەڭ قاجەت تەكەن جەردە جايد- نامتامىن دەر دەدىم”، - دەيدى حى باييان.

بايكوۋچۇان مۇناي ۇزاۋودى — ەلىمىز رەفورما جاساپ، ەسىك اشقانىان كەيىن قۇرىلغان العاشقى ُبرى مىبليون توننالىق مۇناي ۇزاۋودى. 2021 - جىلى شىكى مۇنايدىڭ ۇنىم مولشىرى العاش زەت 2 مىبليون توننادان اسىپ، شىنجياڭ مۇناي الاپى سەرىكتەستىگى بوپىنشا 3 - بولسپ 2 مىبليون توننالىق دەڭگەيدەگى ۇلكەن مۇناي ۇزاۋودىنا اينالدى.

“كاسىپورىن زەردەلى، ماڭغداي الدى، 3 مىبليون توننالىق ۋسى زامانعى ۇلكەن مۇناي ۇزاۋودىن جەدەل قۇرۇ ۇستىندە، جاڭغا جورىق علمىي زەرتتەشۇ، يىنجەنەريا تەحنىكاسى جانە يىنفور- ماتسىيا مەن زاتتار يىتەزىنەتى جاعىنداعى جاس تە- رەكتىلەرگە ’راۋۇ’ . بايكوۋچۇان مۇناي ۇزاۋو- دىنىڭ ۋرنىباسار باستىعى ۋاڭ يۇڭ قۇانىشپەن بىلاي دەدى: باس شۇجىدىڭ جاۋاپ حاتى رۇخىنىڭ اسەرىندە، 2020 - جىلى جۇڭگو مۇناي داشۇەسى (بەيجىڭ) قارامايلى مەكتەپ رايونىنان ۋقۇ تاۋىسقان 4 ۋقۇشى كاسىپورىنمىزعا كەلدى، 2021 - جىلى تاغى تاۋى كەلدى، يىپىل تاغى دا ُتپىتە دە كوپ جاڭغا كۇش كاسىپورىنمىزعا قوسىلماق.

جاس دارىندىلاردىڭ تركەس - تىركەس قا- تارعا قوسىلۇى مۇناي الاينىڭ دامۇى ُۇشىن تىڭ كۇش ۇيستىرسا، جاستار دا مۇرات - سەنىمدەرىن ۋسىناۋ ىرىستى توپىراقپەن توعىستىردى. حى باييان جازغان ۋلەڭ جولدارىندا ايتىلغانداي — جىلدار ۋتسە دە، باعا جەتپەس جاستىق كوكىتمە شاعىما، قۇپ جارساقن قىزىل كىيم ۋتانىمنىڭ باغىنا.

جاستار ُتپىتە دە قۇپىتى دا قۇنتتى بولا وتىرىپ جۇلدىزدى اسپانغا كوز جۇگىرتۇى كەرەك

ُئىشلى ۋقۇ تاۋىسقان 118 ۋقۇشنىڭ ُبرىتالا- يىمەن سۇحاتاتسى، ولاردىڭ بارلىعى جۇمىسى ۇر- نىمىزدا شىندىققا جۇكتىپ، ناقتى ستەپ، قۇنتتى دا ۇقسپتى بولامىز، “ُبرى نال شەگىنىڭ رولىن جاقسى اىقارۇدىڭ ُوزى ُماندى ُسى”، - دەيدى. “باس شۇجىدىڭ تاپسىرماسى مەنى ُارقاشان قىبىندىققا تۇرا قاراۋعا، قۇلىشنا كۇرەس جۇرگىزۇگە نىتتالاندىرىپ كەلەدى”، - دەيدى شىنجياڭ مۇناي الاپى سەرىكتەستىگى جىپچىڭ مۇناي الاپى جۇمىس اۋماعى زەرتتەشۇ ۇرتالىمىنىڭ كومەكىنى يىنجەنەرى ۋاڭ لياڭجى.

ارقاسىنا قارا ُتۇستى سومىكە اسىپ، قىزىل كىيىنگەن بەينە كوزگە تۇسە، ۋاڭ لياڭجى مۇناي ۇڭغىماسىنا كەلدى دەي بەرىڭىز، ونىڭ سومەكىسى كارتا، چەرتوج جانە باسقا دا ماتەرىيالدارمەن لىق تولپ تۇرادى.

“العاشىندا ۇڭغىمانى تابا الپاي، كارتاعا قارايد- تىنىمىن؛ كۇندىز ۇڭغىمالاردى ارالاپ، كەشەتتە سىزىپ شىعامىن، ۇنان سوڭ قايتا بارىپ سالىستىرا- مىن؛ پىروتسەسورىدىڭ كىلاپاندارى مەن كورسەتە- كىش اسپاپتارى كوپ، پارامەترلەرى دە بارشلىق، ُار بولشەك پەن ونىڭ پارامەترلەرىن سۇرەتتەن انىق ُبىلىپ ۇلۇڭ كەرەك”، - دەيدى ول.

“ارماندى جۇزەگە اسىرۇ ُۇشىن كوپىرەك شىنىشۇدان ُوتۇ كەرەك، الدا ياسار جول الىى ۇزاق، ال مەن ەندى عانا اتقا قوندىم”. ُسى جۇ- زىندىك قىزمەت بارىسىندا جولققان قىيىنشىلىقتار ۋيلاعانىمانا الدەقايدا كوپ بولغانمەن، سەنمەم ەشاقاشان مىزمعان مەمەس، - دەيدى ۋاڭ لياڭجى اعمان اىقارلىپ. ۇختۇستىكى شىنجياڭنىڭ كەڭ كوسىلگەن قۇمدى شولىندەگى مۇناي الاپىندا، جۇڭگو مۇناي جىمپيا ۋنەركاسىيى جارنا شەكتى سەرىكتەستىگى باتىس سولتۇستىك مۇناي الاپى بولمىشە سەرىكتەسە-

تىگىنىڭ مۇناي ۇزاۋ 3 - زاۋودىنىڭ اشۇ - زەرتتەشۇ ۇرىنىدا قىزمەت سىستەيتىن ۋي بىڭغەي مۇناي ۇڭمە- ماسىنا علمىي ادىسىبەن اناعۇرلىم جاقسى بولاشاق سىلاۋداي ُوسىپ - جەتىلۇ باغىتىن تاپتى. ۇيرەنۇ امالياتىنىڭ بارىسى ماشاقتاتتى بولغاندە- مەن، ۇنان الار تابىس قالايدا اناعۇرلىم ُتاتتى بولماق. ۋي بىڭغەي تۇرعان جۇمىس توبىى جويلاپ، جاقسارتقان جاڭغا تەحنولوگىيالىق ُتسىتى دوڭغىلاقتى بۇرىعى، ۇقساس قۇرىلىس مولشەرىندە بۇرىنغىدان تومەن مەجەلەگەندە 20 كۇندىك قۇرد- لىسى مەرزىمىن ۇنەمدەپ، مىبليون ۇنانغا جۇىق ۋنىمىدلىك ارتتىردى.

كۆيچجۇۋدان كەلگەن ياڭ شىڭ 2020 - جىلى ۋقۇ تاۋىسقان سوڭ، شىنجياڭ مۇناي الاپى سەرىك- تەستىگىنىڭ لۇلياڭ مۇناي الاپى جۇمىس اۋماعىندا قىزمەت سىستەيدى. ۋسىندا قالاۋ ۋ ُۇشىن باقتىتى تاڭداۋ بولدى. “قارامايلىدا ساباقتاستارىم، ۋقتىشۇ- شىلارىم، قىزمەتتەستەرىم جانە دوستارىم بار، ايتىد- رىپ قويغان قالىڭدىمىم دا بار، بۇل جەر مەنىڭ ُۇيم”، - دەيدى ول.

ياڭ شىڭنىڭ ايتىرىپ قويىغان قالىڭدىعى لى تىڭ بىلىتىر كۆيچجۇۋدان قارامايلىغا كەلىپ قىزمەت سىستەدى، كەكەۋى قازىر ۇيلەنۇ ۋاقتىن اقىلداسىپ، ۇيلەنۇ توپىنا دايندىالىپ ُجۇر. گۇيچجۇۋ قارامايلدىان نەشە مىڭ كىلومەتر شالغابىدا، ۋسىناۋ ماڭغزدى تاڭداۋ سەبەبىنەن قوس عاشىق ۋتاننىڭ شەكارا ۇڭىرىنە تامىر تارتتى.

اناعۇرلىم كوپ ادام باتىس بولىككە تامىر تارتىپ، شەكارا ُقۇردى كوركەپىتۇدى تاڭخادى